

הכרה במחלת סרטן מסוג לימפומה כפגיעה בעבודה

בית הדין הארצי לעבודה הכיר במחלת סרטן מסוג לימפומה כפגיעה בעבודה, אשר נגרמה כתוצאה מחשיפה לבנזן במהלך העבודה

מאת עו"ד דליה ארנטל

תיאור עובדות המקרה

עובד הועסק במפעל המתמחה בייצור כלי חיתוך ממתכת קשה, במשך כשלוש וחצי שנים, במחלקת ציפויים, כמפעיל מיתקן כימי וכאחראי משמרת. העובד עבד במשמרות בנות 12 שעות כל אחת. במחלקת הציפויים ביצעו העובדים, ובהם העובד בו אנו עוסקים, טבילה וניקוי של חלקים בממיסים אורגניים, ובהם בנזין לבן, אצטון, ואלכוהול תעשייתי. העובד היה חשוף במסגרת עבודתו זו לשלל החומרים שבהם נעשה שימוש במפעל. העובד השתמש בכפפות ובכיסויי ידיים במהלך עבודתו, אך לא השתמש במסיכה על הפנים להגנה על דרכי הנשימה. לאחר מכן העובד עבר לעבוד במפעל העוסק בייצור מכשירי מכניקה עדינה – כאחראי על הרכש, על מחסן האבקות, וכן כקניין-מחסנאי ואורז

משלוחים לחו"ל. עבודתו התבצעה בעיקרה באולם הייצור של המפעל, ובחלק מן הזמן – במשרד שהיה ממוקם בחדר שבו דלת ושני חלונות שהיו פתוחים לעבר אולם הייצור במשך כל שעות העבודה. באולם הייצור היה מצוי גם מחסן האבקות במפעל. העובד היה חשוף לאבקות ולתהליכים שבאולם הייצור, לרבות תוצרי ההשחזות מתהליכי גימור המוצר. במסגרת התהליכים הכימיים והכנת הפריטים לציפוי וניקויים במפעל, השתמשו העובדים בחומרים מייבשים, כגון בנזין, אצטון ואלכוהול. הייבוש בוצע בעזרת צינור אוויר דחוס שהגביר את פיזור האדים בחלל אולם הייצור.

העובד עבד באולם הייצור במשך כשבע שנים, עד שהמפעל עבר למבנה חדש. העובד המשיך לעבוד באותו תפקיד שנתיים נוספות ולאחר מכן עבר לעבוד בעסקים פרטיים. כעבור חמש שנים הוא חזר לעבוד במפעל לחמש שנים נוספות, בתפקיד אחראי על נושא עמילות המכס. בשלב זה נחשף חלקית לחומרים שבאולם הייצור, כשנכנס ויצא כ־10 פעמים ביום לאולם הייצור ולמחסן.

כשנה לפני שסיים לעבוד במפעל, החל העובד לסבול מחום גבוה בלתי מוסבר, מנפיחות בבלוטות המגן במפשעות ומטחול מוגדל. שנה לאחר מכן אובחן כחולה

בסרטן מסוג לוקמיה (CLL) שהתפתחה ללימפומה. העובד הגיש תביעה למוסד לביטוח לאומי, ובה ביקש להכיר במחלת הסרטן וכן באוטם בשריר הלב בו לקה כפגיעות עבודה, על דרך המיקור-טראומה (פגיעות זעירות חוזרות ונשנות), שנגרמו עקב החשיפה המתמשכת לחומרים המסוכנים בעבודתו. המוסד לביטוח לאומי דחה את תביעתו. משכך, הגיש העובד תביעה לבית הדין האזורי לעבודה.

ההליך בבית הדין האזורי ופסק הדין

בית הדין האזורי מינה מומחה רפואי מטעמו בתחום הרפואה התעסוקתית, על מנת ששייב על השאלה: האם יש קשר בין תנאי עבודתו של העובד לבין המחלות בהן לקה. המומחה שלל מכל וכל את הקשר שבין האוטם הלבבי בו לקה העובד לבין החשיפה לחומרים בעבודתו. באשר ללימפומה קבע, כי מבין שלל החומרים אליהם נחשף העובד במהלך שנות עבודתו, החומר שניתן לקשור להופעת סרטן מהסוג ממנו סובל העובד – הוא חומר הבנזן. המומחה קבע כי ניתן לייחס מחצית מהקשר הסיבתי לעובדה שהעובד עישן מספר שנים, ובסיגריות מצוי גם חומר הבנזן, ומחצית ניתן לייחס לחשיפה ממושכת של העובד לבנזן בעבודתו. עוד הסביר המומחה, כי מידת

השפעת הבנזן על מי שחשוף אליו אינה תלויה בהגדרה של "עובד בבנזן" בהתאם לתקנות הבטיחות בעבודה (גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים בבנזן), התשמ"ד-1983. כל מי שחשוף לבנזן פרק זמן ממושך עלול לסבול מהשפעתו.

בית הדין האזורי הסביר, כי החומר הנקרא בנזין לבן – אשר שמו המסחרי הוא SPB 60/90 וכן SPB 60/80 – אליו היה חשוף העובד בעבודתו, מכיל בתוכו בנזן, שהוא ממיס אורגני. העובד ושאר העובדים השתמשו בכמויות גדולות של בנזין לבן לניקוי הסכינים במסגרת עבודתם היומיומית.

בית הדין האזורי קיבל את חוות דעתו של המומחה וקבע כי יש להכיר במחלת הסרטן בה לקה העובד כפגיעה בעבודה.

המוסד לביטוח לאומי ערער על פסק הדין האזורי לבית הדין הארצי לעבודה.

פסק דינו של בית הדין הארצי

טענתו של המוסד לביטוח לאומי בערעורו היתה כי בנזן ובנזין לבן הם שני חומרים שונים, ולכן לא הוכח שהעובד אכן היה חשוף לבנזן בעבודתו. המוסד צירף לערעורו מסמך חתום על ידי מנהלת מרכז המידע של המוסד לביטוח ולגיהות, שממנו עולה כי בנזן ובנזין לבן הם שני חומרים, שלכל אחד מהם מספר קטלוגי משלו. בית הדין הארצי הסביר, כי

1. תקציר פסק דין שניתן בתיק עב"ל 81/10 ביום 20.9.2010 בבית הדין הארצי לעבודה, מפי השופטת רות רוזנפלד ובהסכמת השופט שמואל צור, השופטת ורדה וירט-ליבנה, נציג העובדים אלעזר וייץ ונציג המעבידים מיכאל הילב

הכותבת היא עוזרת משפטית בבית הדין הארצי לעבודה